

ICF-toimintakyvyn arviointi (6-12-vuotias)

Päivämäärä: 4.6.2026

Ikäryhmä: 6-12-vuotias

Kirjaajan rooli: opettaja

Tämä lomake on laadittu Maailman terveysjärjestön (WHO) julkaisemaan ICF-luokitukseen perustuen. ICF on toimintakyvyn, toimintarajoitteiden ja terveyden kansainvälinen luokitus. (Lue lisää: thl.fi)

Toimintakyvyn arviointi ICF-viitekehyksessä auttaa ymmärtämään lapsen vahvuuksia ja haasteita kokonaisvaltaisesti.

ICF-lomakkeen täyttää yleensä ammattilainen yhdessä huoltajan kanssa tai ammattilainen yksin huoltajan luvalla. Huoltaja voi täyttää lomakkeen myös itsenäisesti täydentämään ammattilaisten arviointeja.

0

ikätasolla

1

tarvitsee harjoittelua

2

tarvitsee tukea

3

erityistä vaikeutta

4

ehdoton ongelma

TUKIMITTARI

56

/ 100

Erityistä vaikeutta

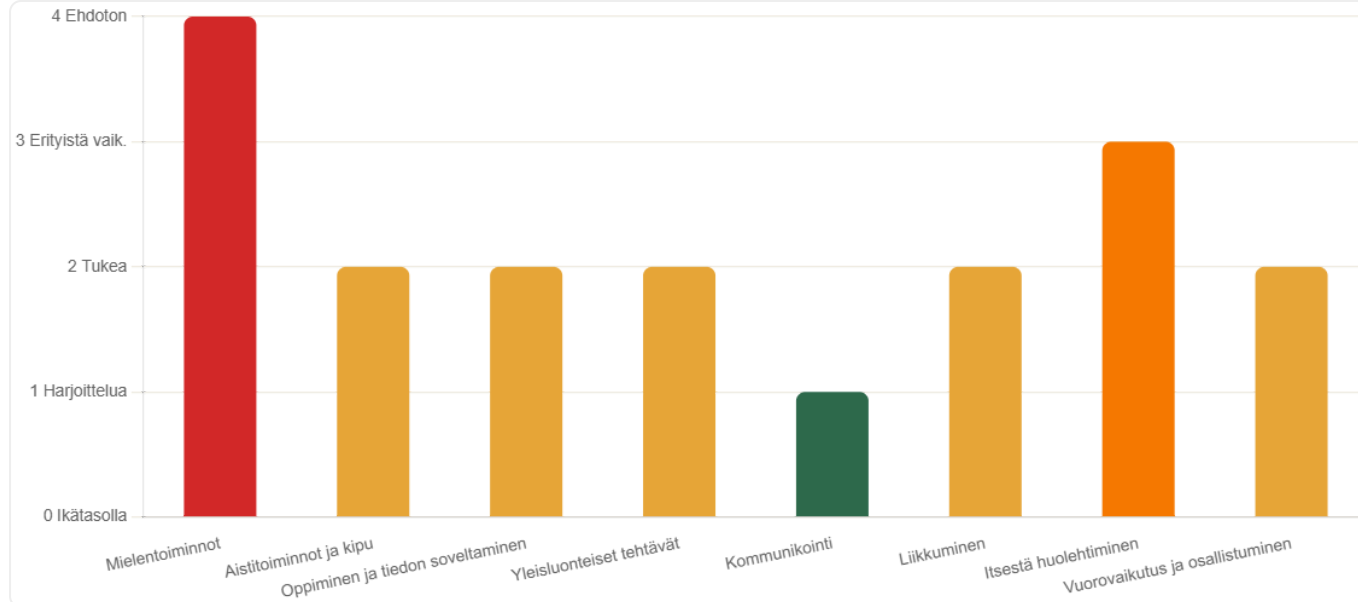
0 = täysi toimintakyky, 100 = täysi toimintarajoite

Tukimittari on Lapsilinkin oma suuntaa antava työkalu, joka hyödyntää ICF-luokitusta. Se ei ole WHO:n virallinen mittari eikä korvaa ammattilaisen arviota.

TOIMINTAKYKYPROFIILI

Pääluokkakohtaiset haasteet (korkein tarkenne):

Mielentoiminnot (PL1)	4 / 4
Aistitoiminnot ja kipu (PL2)	2 / 4
Oppiminen ja tiedon soveltaminen (PL1)	2 / 4
Yleisluonteiset tehtävät (PL2)	2 / 4
Kommunikointi (PL3)	1 / 4
Liikkuminen (PL4)	2 / 4
Itsestä huolehtiminen (PL5)	3 / 4
Vuorovaikutus ja osallistuminen	2 / 4

TOIMINTAKYVYN KUVAUS

Kehon toiminnot

Mielentoiminnot (PL1)

		0	1	2	3	4
b1108	Tietoisuustoiminnot – shutdown/meltdown	☐	☐	☐	☒	☐
b134	Unitoiminnot	☐	☐	☒	☐	☐
b1521	Tunteiden säätely	☐	☐	☐	☐	☒

Aistitoiminnot ja kipu (PL2)

		0	1	2	3	4
b2	Aistimuksiin reagointi	☐	☐	☒	☐	☐
b235	Tasapainoelintoiminnot	☐	☒	☐	☐	☐
b280	Kipuaistimus	☐	☐	☒	☐	☐

Suoritukset ja taidot

Oppiminen ja tiedon soveltaminen (PL1)

		0	1	2	3	4
d140	Lukemaan oppiminen	☐	☒	☐	☐	☐
d145	Kirjoittamaan oppiminen	☐	☐	☒	☐	☐
d166	Lukeminen	☐	☒	☐	☐	☐
d170	Kirjoittaminen	☐	☐	☒	☐	☐

Yleisluonteiset tehtävät (PL2)

		0	1	2	3	4
d210	Yksittäisten tehtävien tekeminen	☐	☒	☐	☐	☐
d220	Useiden tehtävien tekeminen	☐	☒	☐	☐	☐
d230	Päivittäin toistuvien tehtävien suorittaminen	☐	☐	☒	☐	☐

d240	Stressin ja psyykkisten vaateiden käsitteleminen	☐ ☐ ☒ ☐ ☐
Kommunikointi (PL3)		
		0 1 2 3 4
d330	Puhuminen	☐ ☒ ☐ ☐ ☐
Liikkuminen (PL4)		
		0 1 2 3 4
d415	Asennon ylläpitäminen	☐ ☒ ☐ ☐ ☐
d455	Liikkuminen	☐ ☐ ☒ ☐ ☐
d440	Käden hienomotoriikka	☐ ☒ ☐ ☐ ☐
Itsestä huolehtiminen (PL5)		
		0 1 2 3 4
d550	Ruokaileminen	☐ ☐ ☐ ☒ ☐

Osallistuminen

Vuorovaikutus ja osallistuminen		
		0 1 2 3 4
d720	Henkilöiden välinen vuorovaikutus	☐ ☒ ☐ ☐ ☐
d820	Kouluopetus	☐ ☒ ☐ ☐ ☐
d920	Virkistäytyminen ja vapaa-aika	☐ ☐ ☒ ☐ ☐

YMPÄRISTÖTEKIJÄT

Edistävät tekijät (helpottajat)

- +2 e1251** Kommunikoinnin erityistuotteet
Taululla päiväjärjestys tukemassa kuvallista hahmotusta.
- +2 e130** Opetustuotteet
Päiväjärjestys kuvallisena. Myös muita kuvatukia käytössä yleisesti luokahuoneessa.

Rajoittavat tekijät (esteet)

- 2 e1100** Elintarvikkeet
Ruokailussa syö melko vähän. Ruokien koostumuksen suhteen on tarkka. Maistaminen ajoittain hankalaa - avoimuus tätä kohtaan ei ole kovin vahva.
- 2 PL3** Ympäristön fyysinen ja emotionaalinen tuki
Huoltaja usein hankalasti tavoitettava.
- 1 PL4** Asenteet
Luokkakaverit eivät välttämättä hakeudu hänen seuraansa, mutta ottavat kyllä mukaan leikkiin jne.

SANALLISET KUVAUKSET

b1108 Tietoisuustoiminnot – shutdown/meltdown

Reagoiminen väkivaltaisesti tai verbaalisesti eri aisteja kuormittavissa tilanteissa. Kielenkäyttö muuttuu asiattomaksi ja tunne purkautuu muita kohti esimerkiksi lyömisellä tai hakkaamisella. Vetäytyy usein pois tilasta omaehtoisesti ja sulkeutuu.

b134 Unitoiminnot

Unirytm i epä säännöllinen.

b1521 Tunteiden säätely

Vaikeus ymmärtää ajoittain vahinkotilanteita, jotka aiheuttavat aggressiota niin kielellisesti kuin fyysisesti. Vuorovaikutustilanteet ajoittain haastavia, johon vaikuttaa mm. käytetyt sanavalinnat, eleet, toisen lähellä olo.

b2 Aistimuksiin reagointi

Kiinnittää huomiota materiaaleihin ja niiden aiheuttamiin tuntemuksiin. Syömisessä aistilyherkkyyttä ja käytössä turvaruokia tietyille ruoka-aineille.

b235 Tasapainoelintoiminnot

Liikkuminen motorisesti vaikeaa fyysistä ominaisuuksista johtuen, mutta myös kaipaisi tässä tukea ja erityisesti harjoitusta ja toistoja.

b280 Kipuaistimus

Aistii nämä melko voimakkaasti - myös pienet osumat.

d140 Lukemaan oppiminen

Lukee melko vähän vapaa-ajalla, joka voisi auttaa lukutaidon sujuvoitumista myös koulussa. Kannustettu edellä mainittuun.

d145 Kirjoittamaan oppiminen

Kynäasento omalaatuinen. Ei suostu käyttämään kynätukea. Käsiala isokokoista ja melko hentoa. Ei pidä kirjoittamisesta - hidasta.

d166 Lukeminen

Muuten ok, mutta pyritään kannustamaan lukemiseen.

d170 Kirjoittaminen

Tuottaa ja kirjoittaa melko lyhyitä virkkeitä, jotka melko yksipuolisia. Potentiaalia olisi, mutta kirjoittamisen epämieluisuus ehkä vaikuttaa osittain tähän. Kirjoituksessa usein havaittavissa epäasiallisia ilmaisuja.

d210 Yksittäisten tehtävien tekeminen

Kehittynyt tässä, mutta verrattuna ikätovereihin tarvitsee hieman harjoittelua esimerkiksi pitkäjänteisessä tekemisessä.

d220 Useiden tehtävien tekeminen

Itsenäinen työskentely joskus haastavaa - jää ikään kuin haaveilemaan.

d230 Päivittäin toistuvien tehtävien suorittaminen

Kellon hahmottaminen vaikeaa. Myöhästymisiä paljon. Tarvitsee aikuisen tukea kouluunlähdessä.

d240 Stressin ja psyykkisten vaateiden käsitteleminen

Välillä tarvitsee enemmän ja välillä ei niin paljon tukea. Saattaa hermostua, jos ärsykkeet ympärillä kasvavat, josta aiheutuu hänelle stressiä.

d330 Puhuminen

Ilmaisee ajoittain epäasiallisesti omia ajatuksiaan ja saattaa kimpaantua/alkaa väittelemään.

d415 Asennon ylläpitäminen

Motorisia haasteita liikkumiseen liittyen.

d455 Liikkuminen

On kiinnostunut melko kapeasti erilaisista liikkumisen muodoista, mutta osallistuu yleensä aina kokeilemaan, vaikka ei välttämättä suurin ponnistuksin.

d440 Käden hienomotoriikka

Kynäote hankala. Ruokailuvälineistä ei käytä veitseeä.

d550 Ruokaileminen

Turvaruokia käytössä aistiherkkyyksistä johtuen. Ei suhtautu maistamiseen hyvin ja välillä hermostuu asiasta keskusteltaessa.

d720 Henkilöiden välinen vuorovaikutus

Vapaa-ajalla ei tunnu olevan juuri sosiaalisessa vuorovaikutuksessa. Ei juuri avaudu kaverisuhteista. Ajoittain riitatilanteita muiden kanssa.

d820 Kouluopetus

Tarvitsee harjoitusta ja tukea tehtävissä edistymisessä ja pitkäjänteisessä työskentelyssä. Harjoittelu osassa oppiaineita jää usein vähäiseksi. Kuuntelee oppitunneilla ja keskustelelee asioista.

d920 Virkistäytyminen ja vapaa-aika

Pelaaminen ja digitaalisten laitteiden käyttö runsasta.

KÄYTÖSSÄ OLEVAT TUKITOIMET

Ohjaajaresurssi käytössä päivittäin luokassa yleisellä tasolla. Erityisopettajan tunteja koko luokalle 2h/vko. Kuvallinen päiväjärjestys, kuulosuojainten käyttö mahdollinen, kuminauha jaloille (pulpetin jaloissa), jakosermit.

SUUNNITELMA

Vaihe 1 — Tuen tarpeen kuvaus

Lapsen/nuoren näkökulma: Kesälomalla ei kirjausmahdollisuutta.

Huoltajan näkökulma: Kesälomalla ei kirjausmahdollisuutta.

Ammattilaisen näkökulma: Moniammatillisen yhteistyön hyödyntäminen tukee positiivisesti oppilasta ja antaa työkaluja arjen helpottamiseksi.

Vaihe 2 — Toimintasuunnitelma

Tunnesäätely ja meltdownit

- Laadi stressiprofiili yhdessä lapsen kanssa: tunnista varoitusmerkit (esim. katseen harhailu, puheen muuttuminen), kuormittajat (melu, odottaminen) ja toimivat rauhoittumiskeinot (hengitys 4-6, painopeitto, hiljainen paikka).
- Harjoittele ennakoon 'taukokortin' käyttöä roolileikeissä: näytä merkki, siirry rauhaan 3-5 minuutiksi ja palaa tehtävään lyhennettynä.
- Kun meltdown alkaa, turvaa ympäristö, vähennä ärsykeitä ja sanoita lyhyesti: 'Olen tässä, olet turvassa, mennään rauhaan.' Vältä opettamista tilanteen aikana.
- Jälkipurkukeskustelu rauhallisena hetkenä: käy läpi ABC-malli (ennen, aikana, jälkeen), nimeä tunne ja sovi yksi muutos seuraavaan kertaan.

Ruokailu ja aistiyliherkkyys

- Tarjoa turvaruoat aina rinnalle ja siedätä uusia makuja/rakenteita pienin askelin: ensin haista, koske, nuolaise – ei pakkoa.
- Muokkaa ympäristöä: tuuleta, tarjoa haaleana, erilliset annokset ja kannelliset astiat voimakkaiden hajujen vähentämiseksi.
- Käytä kuvallista ruokajärjestystä ja ajastinta: 10-15 minuutin ateria, jonka jälkeen lyhyt lepoaika.
- Seuraa ravitsemusta ja ummetusta; jos kipua tai yökkäystä, ota yhteys terveydenhuoltoon ja harkitse puheterapeutin arviota suun motoriikasta.

Uni ja vireystilan säätely

- Luo säännöllinen iltarutiini: sama aika, rauhoittava toiminta (ei ruutuja tunti ennen), kevyt iltapala ja painopeitto kokeiluun nukahtamisessa.

- Tarkista unirytmisi ja kokonaisunikaika (8-10 h); herätys samaan aikaan myös viikonloppuisin ja lisää aamulla kirkasta valoa sekä kevyttä liikettä.
- Jos heräilyä, vähennä iltajuomista ja varmista viileä, pimeä huone; kirjaa yölliset heräilyt ja kuormitustekijät.

Rutiinit, siirtymät ja toiminnanohjaus

- Käytä kuvallista päiväjärjestystä ja ENSIN-SITTEN-LOPUKSI -kortteja kaikissa siirtymissä; ennakoi muutokset MUUTOS-merkillä ja harjoittele suunnitelma B.
- Pilko tehtävät mikrovaiheiksi (esim. 2-5 min), käytä ajastinta ja näkyvää etenemiskaaviota; aloita helposta onnistumisesta.
- Harjoittele lusikkamenetelmää: sovitaan päivän 'lusikat' ja joustot etukäteen; kirjaa ylös, miten vältetään ylikuormitus seuraavana päivänä.

Liikkuminen, hienomotoriikka ja asento

- Harjoittele tasapainoa ja liikkumista lyhyissä, toistuvissa pätkissä: viivakävely, keinu, trampoliini valvotusti ja eläinkävelyt.
- Hienomotoriikkaan: paksu kynä, istuma-asento kyynärpäät tuettuina, muovailu ja pinsettileikit ennen kirjoittamista; vältä pakottamista kynätukeen.
- Varmista istuma-asennon tuki koulussa (jalkatuki, liukuestematto); tarjoa mikrotaukoja 15-20 minuutin välein.

Oppiminen ja koulutyö

- Anna tehtävät pilkottuina, yksi ohje kerrallaan ja visuaalisena; käytä Time Timeriä ja 'nyt-seuraavaksi' -korttia.
- Kannusta lukemiseen kiinnostuksen kohteiden kautta (sarjakuvat, faktakirjat); kirjoittamisessa salli sanelu tai tietokone vaihtoehtona.
- Sovita koulun kanssa hiljainen työpiste, kuulonsuojaimet ja tauot; seuraa vireystilaa ja kevennä vaatimuksia väsyneinä päivinä.

Vuorovaikutus ja sosiaaliset taidot

- Harjoittele aloituslauseita ja vuorottelua roolileikeissä; käytä kuvakortteja tunteiden ilmaisemiseen ('tarvitsen taukoa').
- Järjestä lyhyitä, ennakoituja kaveritapaamisia yhteisen kiinnostuksen ympärille; anna selkeät roolit ja säännöt.
- Koulussa sovitaan aikuinen, joka tukee leikeissä ja auttaa ristiriitatilanteissa; kirjaa onnistuneet vuorovaikutukset näkyviin.

Ympäristön tuki ja yhteistyö

- Laadi yhteinen 'käyttöopas' kotiin, kouluun ja harrastuksiin: laukaisijat, merkit, toimivat keinot ja turvasuunnitelma.
- Vahvista huoltajan tavoitettavuutta: sovi viikoittainen lyhyt yhteydenotto kouluun ja selkeät viestikanavat.
- Seuraa edistymistä viikoittain: yksi tavoite kerrallaan, merkitse onnistumiset ja säädä tukea havaintojen perusteella.

☒ **Vastuuhenkilöt on sovittu** **Aikataulu:** syksy 2026

Vaihe 3 — Vaikuttavuuden arviointi

Uuden lukuvuoden alkupuolella.

